

Huvudman

Vitådalens skola ekonomisk förening (769631-5931)
emil.modig@vitadalensskola.se

Ärendet

Etableringskontroll i samband med nyetablering av grundskolan Vitådalens skola med fritidshem i Luleå kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Vitådalens skola ekonomisk förening en anmärkning avseende brist rörande *Ägar- och ledningsprövning* (insikt i skollagsstiftningen). Vitådalens skola ekonomisk förening ska senast den **2022-08-15** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Redovisningen skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för etableringskontrollen (2022:3185).

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser *Förutsättningar att starta utbildningen* samt *Prövning av ekonomiska förutsättningar*.

Om ärendet

Av 26 kap. 9 a § skollagen framgår att Skolinspektionen inom ramen för sin tillsyn ska genomföra en kontroll av den verksamhet som en enskild huvudman avser att bedriva (etableringskontroll), om Skolinspektionen godkänt den enskilde som huvudman enligt 2 kap. 5 § skollagen. Etableringskontrollen ska genomföras innan utbildningen startar.

Skolinspektionen har inom ramen för myndighetens tillsyn genomfört en etableringskontroll i samband med nyetablering av Vitådalens skola med fritidshem i Luleå kommun.

Etableringskontrollen har genomförts genom intervjuer med representanter för huvudmannen. Som en del av kontrollen har även dokumentation inhämtad från huvudmannen granskats.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Kontrollen har omfattat en prövning av huvudmannens förutsättningar att starta utbildningen, huvudmannens ekonomiska förutsättningar samt en ägar- och ledningsprövning.

Motivering av beslutet

Förutsättningar att starta utbildningen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Godkännande för utbildningen

Huvudman är Vitådalens skola ekonomiska förening med organisationsnummer 769631-5931. Enligt beslut i ärende 2020:6590 godkänner Skolinspektionen Vitådalens skola ekonomiska förening som huvudman för förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6 och fritidshem vid Vitådalens skola i Luleå kommun. Huvudmannen har angett att de första året ska starta verksamhet i förskoleklass och i grundskolans årskurs 1–5 samt fritidshem.

Lokaler och utrustning

Det framgår av utredningen att Vitådalens skola ekonomisk förening hyr skollakerna av Vitå Folketshusförening, som har köpt den gamla skollokalen i Vitå (f.d. Vitåskolan) från Luleå kommun. Utredningen visar att huvudmannen har anmält till berörd kommunal nämnd att skolverksamhet ska bedrivas i lokalerna. Av utredningen framgår också att huvudmannen har upprättat en plan för det löpande brandskyddsarbetet.

Av huvudmannens skriftliga redogörelse samt av de uppgifter som huvudmannen lämnat i intervjun framkommer att de lokaler och den utrustning huvudmannen behöver för att bedriva undervisning till stora delar redan finns på plats. Övrig utrustning köper huvudmannen in inför skolstart. Huvudmannen anger att prenumerationer på digitala verktyg kommer att tecknas inför skolstart i samråd med berörda lärare samt att datorer till lärare och elever har beställts. Huvudmannen

anger även att skolbyggnadens lokaler är väl anpassade för skolverksamhet eftersom det är en skolbyggnad som varit i kommunalt bruk fram till och med 2019. Huvudmannen har även inkommit med ritningar över skollokalen. Huvudmannen anger att lokalerna inrymmer speciallokaler för slöjd, musik samt ett kök för undervisning i hem- och konsumentkunskap. Idrottshall finns i anslutning till skolan och tillgång till skidspår samt ishockeyrink finns vintertid. Vidare anger huvudmannen att simundervisning kommer att genomföras på den kommunala anläggningen i Råneå.

För fritidshemmet finns enligt huvudmannen ändamålsenliga utrymmen både inomhus och utomhus som lämpar sig för olika aktiviteter. Representant för huvudmannen anger att delar av lokalerna kommer att utformas så att eleverna erbjuds en lugn miljö för vila och rekreation, exempelvis läsning.

Avgiftsfria skolmåltider

Utredningen visar att huvudmannen har anställt personal som kommer att tillaga elevernas mat i skolköket. Skollunch tillhandahålls utan kostnad för eleverna.

Rektor och lärare

Av utredningen framgår att huvudmannen har anställt en rektor som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt. Rektorn har drygt fem års erfarenhet av arbete som skolledare och deltar i rektorsutbildning.

Vidare visar utredningen att huvudmannen har anställt legitimerade och behöriga lärare för undervisningen i grundskolan och fritidshemmet. Dock saknar den lärare som ska undervisa i de samhällsorienterande ämnena i årskurs 4–6 behörighet för denna undervisning. Huvudmannen har redovisat en plan för hur den aktuella läraren ska uppnå behörighet genom utbildning. Under tiden utbildningen pågår finns en annan lärare, som är behörig i de aktuella ämnena, tillgänglig för att stötta den obehöriga läraren i undervisningen.

Elevhälsa

Det framgår vidare av utredningen att huvudmannen har ordnat elevhälsa för eleverna. Huvudmannen har anställt skolsköterska, kurator och specialpedagogisk kompetens samt har genom avtal ordnat med tillgång till skolläkare och psykolog. Huvudmannen har till myndigheten inkommit med dokumentation som visar att elevhälsans kompetenser har relevant kompetens och behörighet.

Samråd med lägeskommunen

Huvudmannen har visat att ett samråd med Luleå kommun angående nyetablering av skola och fritidshem har genomförts.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 5 § skollagen får enskilda, efter ansökan, godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasieskola och fritidshem.

Enlig 2 kap. 35 § ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Enligt 9 kap. 8 § samt 10 kap. 10 § ska eleverna utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmåltider.

Av 2 kap. 9 § skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn ska benämnas på detta sätt och benämningen ska förbehållas den som har en anställning som rektor. Av 2 kap 11 § skollagen framgår att som rektor får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisning. Av 2 kap. 17-18 §§ skollagen framgår undantag från 2 kap. 13 §.

Enligt 2 kap. 18 § skollagen får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen. En sådan lärare eller förskollärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder.

Enligt 2 kap. 20 § skollagen får enligt huvudregeln endast den som har legitimation anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning.

Enligt 2 kap. 25 § skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Enlig 2 kap. 6a§ framgår följande. Innan en enskild huvudman startar utbildning inom förskoleklass, ska samråd om den kommande verksamheten ske

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisad utredning framkommer inte annat än att verksamheten vid Vitådalens skola inom detta område har förutsättningar att starta utbildning i enlighet med författningarnas krav. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Anmärkning

Ägar- och ledningsprövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har uppgett att styrelseledamot C. A. samt H. J. är de personer i kretsen som har kunskap inom skollagstiftning och att de har förvärvat denna kunskap genom sina respektive arbeten som lärare och förskollärare samt rektor på förskola. C. A. är legitimerad lärare samt legitimerad förskolelärare och H. J. är legitimerad förskolelärare. Det har framgått under intervju med representant för huvudmannen att H. J. som arbetar som rektor på förskola inte har genomfört rektorsutbildningen. Huvudmannen har under utredningens gång inkommit med uppgifter om en person, K. L., som de eventuellt avser att välja in i styrelsen.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 5 § andra stycket 1 skollagen framgår att ett godkännande som skolhuvudman ska lämnas om den enskilde genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Enligt 2 kap. 5 § tredje stycket skollagen krävs vidare att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. Enligt 2 kap. 5a § ska prövningen enligt 2 kap. 5 § andra stycket 1 och tredje stycket i fråga om en juridisk person sammantaget avse 1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, 2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, 3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och 4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentlig inflytande över verksamheten.

Skolinspektionen har tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlopande uppfyller kraven i 2 kap. 5 och 5 b §§ (26 kap. 3 § punkt 5 skollagen).

I förarbeten till skollagen framgår att kravet på insikt är viktigt för att säkerställa att den som avser bedriva skolverksamhet har goda förutsättningar att kunna erbjuda en verksamhet av god kvalitet. Vidare framgår att kravet på insikt omfattar bl.a. krav på kunskap om innehållet i den lagstiftning som reglerar den specifika verksamheten. Begreppet förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen är avsett att omfatta samtliga bestämmelser i lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter som gäller för den aktuella skolformen eller fritidshemmet. Kunskapen kan visas exempelvis genom en redogörelse för erfarenhet av liknande verksamhet eller utbildning på området. Bedömningen ska ske samlat för hela den

berörda kretsen. Det krävs alltså inte att samtliga personer i den berörda kretsen har kunskapen, utan endast att kunskapen finns representerad inom kretsen (prop. 2009/10:165 s. 643 och prop. 2017/18:158 s. 46 f. och 121 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen har gjort bedömningen att följande personer tillhör ägar- och ledningskretsen.

Styrelseledamot och ordförande E.M.

Styrelseledamot S. A.

Styrelseledamot C. A.

Styrelseledamot H. J.

Styrelseledamot I. J.

Styrelseledamot L. K. S.

Styrelseledamot C. V.

Styrelseledamot J. E.

Styrelseledamot A. E. S.

Det har av utredningen i ärendet inte framkommit annat än att ledningskretsen genom erfarenhet eller på annat sätt förvärvat insikt i arbetsrätt och arbetsmiljörätt och de ekonomiska regelverk som gäller för den aktuella associationsformen samt att samtliga personer inom ledningskretsen i övrigt bedöms som lämpliga.

Skolinspektionen bedömer dock att ledningskretsen inte uppfyller kraven på förvärvad insikt i skollagstiftningen. Huvudmannen har i denna del uppgett att styrelseledamöterna C. A. och H. J. har arbeten som lärare och förskollärare respektive rektor på förskola.

Enligt Skolinspektionens mening innebär kravet på förvärvad insikt i skollagstiftningen att det finns en bred och djup kunskap i de författningar som gäller för varje skolform som den enskilde avser vara huvudman för. Det krävs vidare att kunskap finns i de författningar som gäller för skolformen ur ett huvudmannaperspektiv och kunskapen får inte vara inaktuell. Kunskapen måste finnas representerad inom ägar- och ledningskretsen.

Skolinspektionen bedömer att arbete som rektor på förskola samt lärare och förskollärare får anses ha gett viss insikt i skollagstiftningen. Enligt Skolinspektionens mening krävs dock en bredare kunskap om skolförfattningarna än vad som normalt sett har förvärvats genom arbete som lärare eller rektor på förskola som inte har rektorsutbildning. Vidare avser denna erfarenhet inte specifikt den skollagstiftning som gäller för skolformen grundskola. Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att den erfarenhet och utbildning som huvudmannen redogjort för, inte är tillräcklig för att kravet på förvärvad insikt i skollagstiftningen ska anses uppfyllt.

Inte heller den person, K. L., som huvudmannen angett att de eventuellt avser att välja in i styrelsen bedöms ha tillräcklig insikt i skollagstiftningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelse av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Vitådalens skola ekonomisk förening och dess verksamhet vid Vitådalens skolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller insikt i skollagstiftningen. Utredningen visar att huvudmannen gör ansträngningar för att säkerställa att det inom ledningskretsen finns förvärvad insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Vitådalens skola ekonomisk förening en anmärkning.

Prövning av ekonomiska förutsättningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att huvudmannen bär sina kostnader. Enligt årsredovisningen för 2020/2021 uppgick årsresultatet till 190 600 kronor. Även under 2019/2020, vilket var huvudmannens första verksamhetsår med förskoleverksamhet, har huvudmannen redovisat positivt årsresultat. Enligt den preliminära resultatrapporten för 1 juli 2021 till 31 mars 2022 uppgår resultatet för perioden till 178 800 kronor. Av utredningen framgår vidare att huvudmannens justerade egna kapital uppgår till 310 500 kronor per den 30 juni 2021 och det preliminära resultatet innevarande år indikerar att det egna kapitalet ökat därefter. Detta innebär att det finns ett utrymme att hantera en eventuell förlust till följd av exempelvis minskat elevantal. Den preliminära balansrapporten per 31 mars 2022 visar på en god betalningsförmåga på kort sikt då omsättningstillgångarna överstiger de kortfristiga skulderna. Vidare framgår det av utdrag från UC daterat den 11 maj 2022 att huvudmannen inte har någon betalningsanmärkning eller någon skuld hos Kronofogden.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 5 § andra stycket 1 skollagen framgår att ett godkännande som skolhuvudman ska lämnas om den enskilde har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Skolinspektionen har enligt 26 kap. 3 § punkt 5 skollagen tillsyn över att enskilda som godkänts av Skolinspektionen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 och 5 b §§.

Skolinspektionens bedömning

Det har inte framkommit annat i utredningen än att Vitådalens skola ekonomiska förening uppfyller författningarnas krav gällande ekonomiska förutsättningar. Skolinspektionen förutsätter dock att huvudmannen även fortsättningsvis arbetar aktivt med att stärka de ekonomiska förutsättningarna och ser till att skolverksamheten har de ekonomiska resurser som krävs för att uppfylla författningarnas krav. Skolinspektionen kommer fortlöpande bevaka att föreskrifterna följs.

Ärendet ska avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Stina Johansson.

Utredare Britta Seeger har varit föredragande i ärendet.